

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. декана
юридичного факультету


Надія МОСКАЛЮК
31.08.2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового інституту
новітніх освітніх технологій


Святослав ПИТЕЛЬ
31.08.2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-
педагогічної роботи


Віктор ОСТРОВЕРХОВ
31.08.2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС»

ступінь вищої освіти – бакалавр


галузь знань: 08 Право

спеціальність: 081 Право

освітньо-професійна програма: «Право»

Кафедра цивільного права і процесу

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції	Практ.	ІРС	Тренінг, КПЗ	Самост. робота студ.	Разом	Екзамен, Залік
Денна	3	6	28	14	3	7	8	60	Залік - 6
Заочна	3	6	8	4			48	60	Залік - 6

31.08.2023



Тернопіль – ЗУНУ

2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 08 Право спеціальності 081 Право, затвердженої Вченою Радою ЗУНУ (протокол № 9 від «26» травня 2021р.).

Робочу програму склали к.ю.н., доцент кафедри Наталія МАЙКА,
викладач кафедри Наталія БАЧИНСЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри цивільного права і процесу,
протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри  д.ю.н., професор Ірина ЛУКАСЕВИЧ-КРУТНИК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 081 Право,
протокол № 1 від «30» серпня 2023 р.

Голова групи

забезпечення спеціальності  Ірина ЛУКАСЕВИЧ-КРУТНИК

Гарант ОП

 Наталія ЧУДИК

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС»

1. Опис дисципліни «Цивільний процес»

3 курс

Дисципліна –«Цивільний процес»	Галузь спеціальність, вищої освіти знань, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 2	Галузь знань: 08 Право	Статус дисципліни – нормативна Цикл загальної підготовки Мова навчання - українська
Кількість залікових модулів – 3	Спеціальність: 081 Право	Рік підготовки <i>Денна – 3</i> <i>Заочна - 3</i> Семестр <i>Денна – 6</i> <i>Заочна – 6</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – бакалавр	Лекції: <i>Денна – 28 год.</i> <i>Заочна - 8 год.</i> Практичні заняття: <i>Денна – 14 год.</i> <i>Заочна - 4 год.</i>
Загальна кількість годин – 60 год.		Самостійна робота: <i>Денна – 8 год.</i> <i>Заочна - 48 год.</i> Тренінг,КПЗ: <i>Денна - 7 год.</i> Індивідуальна робота – 3 год.
Тижневих годин – 4,3 год. з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – залік

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Цивільний процес» є формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок застосування норм, які регулюють діяльність суду та інших суб'єктів процесуальної діяльності з метою захисту суб'єктивних прав фізичних, юридичних осіб та держави.

2.2. Завдання вивчення дисципліни.

Ознайомитися із змістом інститутів цивільного процесуального права, методологію визначення місця, ролі і значення системи цивільного процесуального права України; вміти визначити правове становище учасників цивільних процесуальних правовідносин; оволодіти навичками практичного застосування норм цивільного процесуального права України в процесі вирішення конкретних ситуацій; усвідомити незворотність юридичної відповідальності за порушення цивільного процесуального законодавства; сформувати правову свідомість та правову культуру.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
- Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
- Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- Здатність до консультивання з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
- Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування.
- Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни:

Оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення дисципліни, досконало *володіти* знаннями цивільного процесуального законодавства й добре орієнтуватися в *юридичній термінології українською мовою*, знати законодавчу базу.

2.5. Результати навчання:

- Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
- Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
- Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
- Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
- Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
- Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
- Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
- Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.
- Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані

- Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
- Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
- Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС» ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА

Тема 1. Предмет і система науки цивільного процесуального права. Принципи цивільного процесуального права

Подальше зміцнення законності, вдосконалення законодавства з метою охорони прав особи. Роль правосуддя з цивільних справ в умовах перебудови і оновлення суспільних відносин. Форми захисту прав і законних інтересів громадян і організацій. Конституція України про право громадян на судовий захист. Поняття цивільного процесуального права. Предмет, метод, система цивільного процесуального права. Співвідношення цивільного процесуального права з цивільним, сімейним, трудовим, земельним, державним і адміністративним правом, кримінальним процесуальним правом, організацією суду і прокуратури. Джерела цивільного процесуального права. Цивільно-процесуальні норми, їх структура. Дія їх у часі і просторі. Поняття цивільного судочинства (процес) і його завдання. Види цивільного судочинства. Стадії цивільного процесу. Суть, основні риси і значення цивільної процесуальної форми. Предмет науки цивільного процесуального права. Система науки цивільного процесуального права. Принципи як світоглядний елемент формування цивільного процесуального права. Поняття принципів цивільного процесуального права та їх значення. Система принципів цивільного процесуального права. Проблеми класифікації принципів цивільного процесуального права. Конституційні основи (принципи) правосуддя по цивільних справах. Здійснення правосуддя тільки судом. Формування судового корпусу. Колегіальність та одноособовість розгляду цивільних справ. Незалежність суддів і підкорення тільки закону. Рівність громадян перед законом і судом. Принцип гласності. Національна мова судочинства. Галузеві принципи цивільного процесуального права. Принципи диспозитивності, змагальності, процесуальної рівності сторін, усності, безпосередності, їх характеристика. Взаємний зв'язок і взаємозалежність принципів цивільного процесуального права.

Література: [1, 3, 4, 17-21, 25, 28, 31-32, 34, 51, 58-60]

Тема 2. Цивільні процесуальні правовідносини

Поняття цивільних процесуальних правовідносин і їх особливості. Підстави виникнення цивільних процесуальних правовідносин. Юридичні склади і їх характеристика. Зміст цивільних процесуальних правовідносин. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин і їх класифікація. Суд як обов'язковий суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин. Правове становище суду та засади його діяльності. Роль суду в цивільному процесі. Склад суду. Правові і моральні підстави діяльності суду. Учасники цивільного процесу: особи, які беруть участь у справі як суб'єкти цивільних процесуальних відносин. Поняття і склад осіб, які беруть участь у справі, їх права і обов'язки; свідки, експерт, перекладачі та інші учасники процесу. Їх процесуальне становище та функції. Права і обов'язки.

Література: [1, 3, 4, 5, 12, 14, 17, 39, 47]

Тема 3. Сторони в цивільному процесі

Поняття сторін в цивільному процесі. Цивільна процесуальна правоздатність. Цивільна процесуальна дієздатність. Процесуальні права і обов'язки. Цивільна процесуальна

правосуб'єктність. Основні риси сторін у цивільному процесі, види сторін. Характеристика прав і обов'язків сторін. Спеціальні права сторін. Процесуальна співучасть. Мета і підстави співучасті. Види співучасті. Процесуальні права і обов'язки співучасників. Поняття належного відповідача. Умови і порядок його заміни. Процесуальне правонаступництво (поняття і підстави). Порядок вступу в процес правонаступника і його правове положення.

Література: [1, 4, 19, 20, 37, 45-46, 48]

Тема 4. Треті особи в цивільному процесі

Поняття та види третіх осіб у цивільному процесі. Основні риси третіх осіб. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору. Підстави та процесуальний порядок їх вступу в процес. Процесуальні права та обов'язки третіх осіб, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору. Відмінність третіх осіб, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору від співпозивачів. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору. Підстави і процесуальний порядок їх вступу (залучення) в процес. Процесуальні права і обов'язки третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору. Відмінність третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог, від співучасників (співпозивачів, співвідповідачів).

Література: [1, 4, 18, 19, 46]

Тема 5. Участь у цивільному процесі органів та осіб, яким за законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб

Підстави і мета участі в цивільному процесі органів та осіб, яким за законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб. Умови порушення цивільної справи в суді вищевказаними органами і особами. Їх процесуальні права і обов'язки. Завдання та форми участі. Відмінність цих органів та осіб від учасників процесу. Участь органів державної влади та органів місцевого самоврядування у цивільному процесі для надання висновку по справі.

Література: [1, 4, 8, 18, 19, 41]

Тема 6. Представництво в цивільному процесі

Поняття судового представництва. Підстави і види представництва. Повноваження представника в суді. Документи, які стверджують повноваження представника. Оформлення довіреності на ведення справи в суді. Особи, які можуть бути представниками в суді. Особи, які не можуть бути представниками у суді. Відповідальність представників за несумлінне ведення справи.

Література: [1, 4, 12, 13, 15, 17-20]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Цивільна юрисдикція. Судові витрати

Тема 7. Витрати по провадженню цивільних справ

Види судових витрат. Ціна позову. Порядок встановлення ціни позову. Відстрочення та розстрочення сплати судових витрат. Розподіл судових витрат між сторонами. Розподіл витрат при відмові від позову і мировій угоді. Повернення судового збору та коштів на оплату витрат на інформаційно-технічне забезпечення розгляду судової справи.

Література: [1, 4, 9, 17, 19]

Тема 8. Заходи процесуального примусу

Поняття заходів процесуального примусу. Види заходів процесуального примусу. Значення заходів процесуального примусу для учасників цивільного процесу.

Література: [1, 4, 19, 20, 48]

Тема 9. Цивільні процесуальні строки

Поняття процесуальних строків і їх значення. Види процесуальних строків. Наслідки пропуску процесуальних строків. Обчислення процесуальних строків. Порядок продовження

і поновлення процесуальних строків. Строки розгляду цивільних справ. Закінчення та зупинення процесуальних строків.

Література: [1, 4, 8, 18, 19, 41]

Тема 10. Докази і доказування в цивільному процесі

Поняття і мета судового доказування. Поняття судового доказу. Докази і засоби доказування. Поняття предмету доказування. Визначення предмету доказування по конкретних цивільних справах. Підстави звільнення від доказування. Розподіл між сторонами обов'язку по доказуванню. Класифікація доказів: первісні і похідні; прямі і побічні; усні і письмові; особисті і речові. Незалежність доказів і допустимість засобів доказування. Оцінка доказів. Засоби доказування. Пояснення сторін, третіх осіб та їхніх представників. Показання свідків. Процесуальний порядок допиту свідків. Права і обов'язки свідків. Письмові докази. Види письмових доказів (за змістом і формою). Речові докази. Відмінність речових доказів від письмових. Порядок подання речових доказів і їх зберігання. Огляд речових доказів, що швидко псуються. Експертиза. Підстави для проведення експертизи. Порядок призначення і проведення експертизи. Висновок експерта та його зміст. Процесуальні права та обов'язки експерта. Додаткова і повторна експертиза.

Література: [1, 4, 14, 19, 20, 27]

Тема 11. Підсудність цивільних справ(цивільна юрисдикція).

Поняття підсудності. Види підсудності. Порядок передачі справи в інший суд. Наслідки порушення правил про підсудність. Недопустимість спорів про підсудність.

Література: [1, 4, 17-20]

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ З ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма навчання

Назва теми	Кількість годин					
	Лекції	Практичні заняття	Тренінг КПЗ	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА						
Тема 1. Предмет і система науки цивільного процесуального права. Принципи цивільного процесуального права	2	2	1	2	1	усне опитування, тестування, кейси
Тема 2. Цивільні процесуальні правовідносини	2					усне опитування, тестування, кейси
Тема 3. Сторони в цивільному процесі	2	2	1	усне опитування, тестування, кейси		
Тема 4. Треті особи в цивільному процесі	2			усне опитування, тестування, кейси		
Тема 5. Участь у цивільному процесі органів та осіб, яким за законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб	2	2	2	2	1	усне опитування, тестування, кейси
Тема 6. Представництво в цивільному процесі	2					усне опитування, тестування, кейси
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ЦИВІЛЬНА ЮРИСДИКЦІЯ. СУДОВІ ВИТРАТИ						
Тема 7. Витрати по провадженню цивільних справ	2	2	1	4	1	усне опитування, тестування, кейси
Тема 8. Заходи процесуального примусу	2					усне опитування, тестування, кейси
Тема 9. Цивільні процесуальні строки	2					усне опитування, тестування, кейси
Тема 10. Докази і доказування в цивільному процесі	6	4	1			усне опитування, тестування, кейси

Тема 11. Підсудність цивільних справ (цивільна юрисдикція)	4	2	1			усне опитування, тестування, кейси
Разом	28	14	7	8	3	

Заочна форма навчання

Назва теми	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи
Тема 1. Предмет і система науки цивільного процесуального права. Принципи цивільного процесуального права	2	2	4	усне опитування, тестування, кейси
Тема 2. Цивільні процесуальні правовідносини			4	
Тема 3. Сторони в цивільному процесі			4	
Тема 4. Треті особи в цивільному процесі			4	
Тема 5. Участь у цивільному процесі органів та осіб, яким за законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб	2		4	
Тема 6. Представництво в цивільному процесі			4	
Тема 7. Витрати по провадженню цивільних справ	2	2	4	усне опитування, тестування, кейси
Тема 8. Заходи процесуального примусу			4	
Тема 9. Цивільні процесуальні строки			4	
Тема 10. Докази і доказування в цивільному процесі	2		6	
Тема 11. Підсудність цивільних справ			6	
Разом	8	4	48	

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Цивільний процес»

Практичне заняття №1.

Тема: Поняття, завдання, джерела, принципи цивільного процесуального права.
Цивільні процесуальні правовідносини

Мета: Ознайомити із загальними положеннями цивільного процесуального права та цивільного процесу. Визначити елементи та сутність цивільних процесуальних правовідносин

Питання для обговорення:

1. Поняття цивільного процесуального права і його значення..
2. Джерела цивільного процесуального права і межі його дії.
3. Цивільне судочинство і його стадії.
4. Поняття принципів цивільного процесуального права і їх значення.
5. Система принципів і їх класифікація.
6. Поняття цивільних процесуальних правовідносин. Підстави і передумови їх виникнення.
7. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин.
8. Об'єкти цивільних процесуальних правовідносин.
9. Зміст цивільних процесуальних правовідносин

Література: [1, 3, 4, 17-21, 25, 28, 31-32, 34, 51, 58-60]

Практичне заняття № 2.

Тема: Сторони в цивільному процесі. Треті особи в цивільному процесі.

Мета: Дослідити сторін у цивільному процесі, визначити їх процесуальне становище.

Визначити правове становище третіх осіб у цивільному процесі.

Питання для обговорення:

1. Поняття сторін у цивільному процесі, їх процесуальні права і обов'язки.
2. Процесуальна співучасть.
3. Заміна неналежного відповідача.
4. Процесуальне правонаступництво.
5. Участь сторін у цивільному процесі іноземних держав.
6. Поняття і види третіх осіб.
7. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору.
8. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору.

Література: [1, 4, 19, 20, 37, 45-46, 48]

Практичне заняття № 3.

Тема: Участь у цивільному процесі органів та осіб, яким за законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб. Представництво в цивільному процесі.

Мета: Окреслити правове становище осіб та органів, яким за законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб. Ознайомитись із інститутом представництва в системі права та визначити основні його завдання.

Питання для обговорення:

1. Мета, підстави і процесуальні форми участі.
2. Завдання органів та осіб, яким за законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб в цивільному процесі.
3. Форми участі даних осіб у цивільному процесі.
4. Поняття та значення процесуального представництва.
5. Види процесуального представництва.
6. Повноваження представника.
7. Процесуально-правове становище представника в провадженні цивільних справ. Особи, які не можуть бути представниками.

Література: [1, 4, 12, 13, 15, 17-20]

Практичне заняття № 4.

Заходи процесуального примусу. Цивільні процесуальні строки. Витрати по провадженню цивільної справи.

Мета: Дослідити основні особливості заходів процесуального примусу та порядок їх застосування. Ознайомитись із правовим регулюванням витрат по провадженню цивільних справ.

Питання для обговорення:

1. Поняття заходів процесуального примусу.
2. Види заходів процесуального примусу.
3. Значення заходів процесуального примусу для учасників цивільного процесу.
4. Поняття процесуальних строків і їх значення.
5. Види процесуальних строків.
6. Порядок вирахування процесуальних строків.
7. Продовження та поновлення процесуальних строків.
8. Поняття та види судових витрат у цивільному процесі.
9. Судовий збір.
10. Витрати, пов'язані з розглядом справи.
11. Звільнення від судових витрат.

Література: [1, 4, 8, 9, 17-19, 20, 41, 48]

Практичне заняття № 5

Тема: Докази і доказування в цивільному процесі.

Мета: Визначити характерні особливості процесу доказування у цивільному процесі.

Питання для обговорення:

1. Поняття і види доказів.
2. Належність та допустимість доказів.
3. Доказування.
4. Засоби доказування.
5. Забезпечення доказів.

Література: [1, 4, 14, 18-20, 27]

Практичне заняття №6

Тема: Докази і доказування в цивільному процесі.

Мета: Визначити характерні особливості процесу доказування у цивільному процесі.

Питання для обговорення:

1. Речові докази
2. Факти, що не потребують доказування.
3. Пояснення сторін, третіх осіб та їх представників.
4. Допит сторін, третіх осіб, їх представників як свідків та їх правовий імунітет.
5. Показання свідків, порядок їх дослідження. Імунітет свідка.
6. Письмові докази

Література: [1, 4, 14, 18-20, 27]

Практичне заняття №7

Тема: Підсудність цивільних справ (цивільна юрисдикція).

Мета: Визначити характерні особливості підсудності у цивільному процесі.

Питання для обговорення:

1. Поняття і види підсудності.
2. Наслідки порушення правил про підсудність.
3. Предметна та суб'єктна юрисдикція.
4. Інстанційна юрисдикція.
5. Територіальна юрисдикція (підсудність).
6. Виключна підсудність

6.КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС»

Комплексне практичне індивідуальне завдання виконується студентом під керівництвом викладача протягом навчального семестру. Форма виконання – письмова. Структура роботи: титульна сторінка з вказівкою назви навчального закладу, теми роботи, прізвища виконавця, наукового керівника; план роботи; вступ; основна частина (2-4 розділи); висновки; список використаних джерел. Робота виконується в друкованому варіанті на аркушах А4, обсягом до 25 сторінок.

Оцінка комплексного практичного індивідуального завдання визначається рівнем виконання роботи та знаннями студента, продемонстрованими на захисті КПІЗ.

Пропоновані теоретичні питання КПІЗ (3 курс):

1. Поняття цивільного процесуального права і його значення.
2. Місце цивільного процесуального права в правовій системі України.
3. Джерела цивільного процесуального права і межі його дії.
4. Цивільне судочинство і його стадії.
5. Наука цивільного процесуального права.
6. Цивільний процес в іноземних державах.
7. Поняття принципів цивільного процесуального права і їх значення.
8. Система принципів і їх класифікація.
9. Принципи, які закріплені Конституцією України.
10. Принципи, закріплені законодавством про судочинство.
11. Поняття цивільних процесуальних правовідносин. Підстави і передумови їх виникнення.
12. Суб'єкти цивільних процесуальних правовідносин.
13. Об'єкти цивільних процесуальних правовідносин.
14. Зміст цивільних процесуальних правовідносин.
15. Поняття сторін у цивільному процесі, їх процесуальні права і обов'язки.
16. Процесуальна співучасть.
17. Заміна неналежного відповідача.
18. Процесуальне правонаступництво.
19. Участь сторін у цивільному процесі іноземних держав.
20. Поняття і види третіх осіб.
21. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору.
22. Треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору.
23. Участь третіх осіб в цивільному процесі іноземних держав.
24. Мета, підстави і процесуальні форми участі.
25. Завдання органів та осіб, яким за законом надано право захищати права, свободи та інтереси інших осіб в цивільному процесі.
26. Форми участі даних осіб у цивільному процесі.

7.САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС»

3 курс

№ п/п	Тематика	К-сть годин	
		ДФН	ЗФН
1.	Правова природа цивільного судочинства	1	5
2.	Поняття, значення і система принципів цивільного		5
3.	Диспозитивність – основоположний принцип цивільного процесуального права		5
4.	Принцип законності в цивільному процесі	1	5
5.	Характеристика проваджень в цивільному судочинстві	1	5
6.	Сутність цивільних процесуальних правовідносин	1	5
7.	Сторони як суб'єкти позовного провадження	1	5
8.	Процесуальна співучасть	1	5
9.	Суд як обов'язковий суб'єкт цивільних процесуальних правовідносин	1	4
10.	Правовий статус інших учасників цивільного процесу	1	4
Разом:		8	48

Самостійна робота є основним способом засвоєння студентами навчального матеріалу в позааудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочих планах у межах установленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів: конспектами лекцій викладача, підручниками, навчальними та методичними посібниками, монографічною літературою і періодикою, а також засобами самоконтролю (тестами, ситуаційними завданнями).

8.ТРЕНІНГ З ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС»

Тренінг з дисципліни проводиться у навчальному процесі підготовки бакалаврів права з метою вироблення практичних навичок роботи у команді, розвитку здатності прогнозувати поведінку інших учасників та освоєння методів групової комунікації у вирішенні завдань із захисту майнових та особистих (немайнових) прав людини.

Порядок проведення тренінгу:

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
3. **Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. **Підведення підсумків.** Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття.

Тематика тренінгу з дисципліни «Цивільний процес» (3 курс)

1. Особливості укладення договорів із адвокатами про здійснення ними представницької діяльності у судах загальної юрисдикції.
2. Цивільні спори : особливості їх класифікації.

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі використовуються: лекції, практичні заняття, групова робота, комунікативні техніки, а також методи опитування, тестування, розв'язування кейсів, ділові ігри тощо.

10. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС»

У процесі вивчення дисципліни «Цивільний процес» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування;
- стандартизовані тести;
- кейсові завдання;
- залікове модульне тестування та опитування;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінювання результатів КППЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- залік;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту*:

3 курс (денна форма навчання)

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Разом
	30 %	40 %	
1. Опитування під час занять (Тема 1-7 по 5 балів) = 35 балів. 2. Письмова робота = 65 балів.	1. Опитування під час занять (Тема 8-11 по 5 балів) = 20 балів. 2. Письмова робота = 80 балів.	1. Активна участь у тренінгах = 20 балів. 2. Написання КППЗ, на основі сформованих індивідуальних завдань = 50 балів. 3. Захист КППЗ = 30 балів.	

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)

75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

**11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ,
ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА
«ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС»**

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор EPSON EB-S05	1-13
2.	Прикладне програмне забезпечення загального призначення (засоби Microsoft Office)	1-13
3.	Використання Інтернет-ресурсів: 1. www.rada.gov.ua – Офіційний сайт Верховної Ради України. 2. www.kmu.gov.ua – Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. 3. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України. 4. www.court.gov.ua – Офіційний портал Судової влади України. 5. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського 6. www.court.gov.ua/reystri-ta-sistemi – Державний реєстр судових рішень	1-13

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативна література:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР (станом на 01 січня 2020 р.). *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>. (дата звернення 11.06.2022)
2. Сімейний кодекс України від 26 лютого 2002 року № 2947-III. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (дата звернення 11.06.2022)
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р., № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 11.06.2022)
4. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення 11.06.2022)
5. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 4 лютого 1994 р. № 3929-XII. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text> (дата звернення 11.06.2022)
6. Закон України «Про виконавче провадження» від 21 квітня 1999 р. № 606-XIV. *Офіційний вісник України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19> (дата звернення 11.06.2022)
7. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23 червня 2005 р. № 2709-IV. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text> (дата звернення 11.06.2022)

8. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. № 2453-VI. *Офіційний вісник України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення 11.06.2022)

9. Закон України «Про прокуратуру» від 15 липня 2015 року № 1697-VII. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (дата звернення 11.06.2022)

10. Закон України «Про судову експертизу» від 25 лютого 1994 року № 4038-XII. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення 11.06.2022)

11. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року №5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення 11.06.2022)

12. Указ Президента України «Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності» від 23 листопада 2007 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/503/97#Text> (дата звернення 11.06.2022)

Основна література:

13. Ізарова І. О., Ханик-Посполітак Р. Ю. Цивільний процес України : Навч. посіб. для студ. юрид. спец. закладів вищої освіти 3-тє вид., перероб. і доп. Київ : ВД «Дакор», 2019. 274 с.

14. Орел Л. В. Цивільне право та процес : навч. посіб. Харків : Право, 2021. 424 с.

15. Ясинка М. М. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар. К.: Алерта, 2018. 604 с.

16. Середницька І.А. Цивільний процес в питаннях та відповідях: Навчальний посібник. Одеса: ОДУВС, 2019. 143 с.

Додаткова література:

17. Андрусів Л. М., Припхан І. І. Сутнісні риси цивільного процесу. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету* №54, 2021. С. 9-12.

18. Божук І., Дяченко С. Судова практика застосування альтернативних способів врегулювання спорів. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. №12. С. 11- 15.

19. Гавелко Ю. О., Попов Д. І. Врегулювання спору за участю судді у цивільному процесі. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення. 2-3 червня 2021 року, м. Львів. 2021. С. 244-247.

20. Гнатів О. Б., Паламар С. Б. Інститут вирішення спорів за участю судді у цивільному процесі: основні аспекти та перспективи. *Наукові записки*. 2022. №12. С. 24-28.

21. Гонгало Р. Ф. Конституція України як основне джерело цивільного процесуального права. Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України) : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.). Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 545-547.

22. Дем'янова О. В. Чинники формування стадійної структури цивільного судочинства. *Право і суспільство. Серія: Цивілістика* №5, 2018. С. 76-82.

23. Дяченко, С. В., Шевчук В. Р. Електронні засоби доказування в цивільному процесі. *Правова держава* №42, 2021. С. 145-153.

24. Іванюра І.С., Шевченко І.В., Сівець А.С. Правова природа та місце судового прецеденту в системі джерел права України. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету №64*, 2021 С. 26-31.

25. Іліопол І.М. Реалізація принципів цивільного процесуального права в апеляційному провадженні. *Правове життя сучасної України : у 3 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.)* відп. ред. М.Р. Аракелян. Одеса: Гельветика, 2020. Т. 2. С. 337–340.

26. Кармаза О. Медіація та переговори як альтернативні способи вирішення спорів. *Підприємництво, господарство і право №5*. 2020. С. 13-18.

27. Коваленко Ю.О. Судовий прецедент як джерело права: *автореф. дис. на здобуття освітнього ступеня магістра*: спец. 081. Миколаїв, 2019. 15 с.

28. Коханська М. Л. Принципи цивільного процесуального права в механізмі забезпечення ефективності цивільного судочинства. Харківський національний університет внутрішніх справ: 25 років досвіду та погляд у майбутнє (1994–2019 рр.): зб. тез доп. на міжнар. наук.-практ. конф. до 25-річчя створення ун-ту (м. Харків, 22 листоп. 2019 р.). Харків, 2019. С. 247-248.

29. Коцюрuba А. Примирні процедури в цивільному судочинстві України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2020. №2. С. 28-32.

30. Кройтор В. А. Принципи цивільного судочинства та їх система: проблеми сучасної теорії і практики: монографія. 2020. С. 23-30.

31. Куницький Є. В. Мирова угода як форма примирення сторін у цивільному процесі. *Право і суспільство*. 2020. №3. С. 68-74.

32. Московчук Д., Кіліміченко А. Особливості процедури врегулювання спору за участі судді. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. №6. С. 55-58.

33. Назар І. П. Цивільна процесуальна правосуб'єктність малолітніх і неповнолітніх осіб як учасників цивільної справи. *Theory and practice of jurisprudence №2(18)*, 2020. С. 7-7.

34. Опарін К. Г., Атаманчук І. В. Правова природа мирової угоди в цивільному процесі України. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2020. № 12(2). С. 185-190.

35. Павлюк О.І., Андрієнко І.С. Процесуальний статус інших учасників цивільного процесу. Проблемні питання правоохоронної та правозахисної діяльності в контексті свроінтеграційних тенденцій : матеріали міжнародної курсантсько-студентської наук.-практ. конф., Одеса, ОДУВС, 2020. С. 179 – 182.

36. Пахомова А. О. Особливості правової природи мирової угоди у цивільному процесі. Міжнародна науково-практична онлайн-конференція: Актуальні проблеми права в умовах сучасних викликів. 14 квітня 2022 року, м. Біла Церква. С. 78-80.

37. Риндюк В.І. Правова природа рішень судової влади: проблема нормативності. *Судова влада: теоретико-правовий дискурс №4*, 2019. С. 50-53

38. Рішення Європейського суду з прав людини від 10.12.2009 року у справі «Шагін проти України». URL:http://zaNon3.rada.gov.ua/laws/show/974_612 (дата доступу: 05.02.2022).

39. Рішення Європейського суду з прав людини від 08.11.2005 року у справі «Стрижак проти України». URL:http://zaNon2.rada.gov.ua/laws/show/980_441 (дата доступу: 05.02.2022).

40. Рішення Європейського суду з прав людини від 09.06.2011 року у справі «Лучанінова проти України». URL:http://zaNon2.rada.gov.ua/laws/show/974_788 (дата доступу: 05.02.2022)

41. Румянцева, В. В., Левицька І. В. Розсуд, воля та волевиявлення як необхідні складові цивільних правовідносин. Актуальні питання економіки, обліку, фінансів і права: збірник тез доповідей Міжнар. наук.-практ. конф.(м. Полтава, 10 лист. 2018 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2018. Ч. 3. С. 55-56.

42. Рябченко Ю. Ю. До питання визначення правосуб'єктності особи у цивільному процесуальному праві. *Актуальні проблеми сучасної юриспруденції №4*, 2018. С. 72-76.

43. Стецик Н. М. До питання про природу прецедентної судової практики. *Вісник Львівського університету*. 2018. №67. С. 110–118.

44.Тилик, Т. М., Івченко В. А. Правове визначення захисту цивільних прав та інтересів. *Dictum factum* №3 (8), 2020. С. 7-7.

45.Ханик-Посполітак Р. Ю., Нурищенко Р. С. Врегулювання спору за участі судді: чи є ефективною ця процедура? *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2021. Том 8. С. 85-91.

46.Хаустова М. Г., Подорван О.О. Судовий прецедент і судова практика. *Порівняльно-аналітичне право* №6, 2019. С. 60–62.

47.Штефан О. Принцип гласності та відкритості судового процесу і його повне фіксування технічними засобами в цивільному судочинстві України. *Теорія і практика інтелектуальної власності* №2, 2022. С. 5-14.

48.Юраш І. І. Форма та зміст мирової угоди в цивільному процесі. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2022. № 69. С. 173-178.

49.InternationalFinanceCorporation. 2016. MakingMediationLaw. MediationSeries;. Washington, DC. InternationalFinanceCorporation, author: NadjaMarieAlexander URL: <https://www.researchgate.net/publication/313895443> (дата звернення 21.08.2022).

50.Mehmel F.-J., vanArem F. (2011). Court-boundedandcommercialmediation – a pilotprojectinUkraine: a storyofsuccess, Kyiv: CouncilofEurope, 2011. 535 p.

51.Menkel-Meadow C., PorterLove L., KupferSchneider A. Mediation: Practice, Policy, andEthics. 2006. 696 p.

52.Stulberg J., Love L. TheMiddleVoiceMediatingConflictSuccessfully. USA, Carolina: AcademicPress, 2013. 202 с. (2nd ed.).

53.UnitedNationsConventiononInternationalSettlementAgreementsResultingfromMediation. URL: http://www.uncitral.org/pdf/english/commissionsessions/51st-session/Annex_I.pdf. (дата звернення 21.08.2022).

54.EuropeanConventiononHumanRights. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf (дата звернення: 06.10.2022).

55.Federal Constitution of the Swiss Confederation. URL: <https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/1999/404/en> (дата звернення: 25.05.2022).

56.The Law and the Principle of Legality. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-92381-9_4 (дата звернення: 06.10.2022).

57.Kravcov, S.O. (2018). RemediesforDefendant'sClaims: TheCivilProcedureAspect]. *Socialno-gumanitarnyjvisnyk [Socio-humanitarianbulletin]*, no. 20-21, 109-112. <http://nbuv.gov.ua/UJRN/sochumj_2018_20-2129. [inUkrainian].

58.ResolutionoftheSupremeCourtofUkraine (March 6, 2018), No. 819/1224/15-a. <<http://reyestr.court.gov.ua/Review/72608496>> [Ukrainian].